

FIU จะปฏิเสธกันไม่ได้ว่า ในขณะที่ เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการพัฒนามากขึ้น มาตรฐานการครองชีพที่ดีขึ้นเป็นลำดับ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมียอดเงินที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนทางสังคม การจัดเก็บรายได้จากภาษีของภาครัฐนั้น ส่วนหนึ่ง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อใช้ครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการให้บริการสาธารณะที่รัฐเป็นผู้จัดทำให้บริการแก่ประชาชน ประเด็นในเรื่องความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีจึงน่าจะเป็นเรื่องที่ได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณากันให้ละเอียดถี่ถ้วนในบรรยากาศของการปฏิรูปประเทศ ซึ่งรวมถึงการปฏิรูประบบการคลังและการจัดเก็บภาษีของประเทศด้วย

ตัวเลขจำนวนผู้เสียภาษีในประเทศคิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนผู้เข้าข่ายต้องเสียภาษีซึ่งถึงความลักลั่นในระบบการจัดเก็บภาษีของประเทศอยู่มาก เพราะมีคนจำนวนหนึ่ง (จำนวนมากแค่ไหนก็ไม่แน่ใจได้) ไม่ได้เสียภาษี มีอีกจำนวนหนึ่งเสียภาษีน้อยกว่าที่ควรจะต้องเสีย และประเภทสุดท้ายคือ หลีกเลียงไม่ได้ต้องเสียภาษีเต็มจำนวนซึ่งได้แก่ มนุษย์เงินเดือน เป็นสำคัญ และดูเหมือนว่าคนที่มียาไรได้ปานกลางในกลุ่มที่เรียกว่ามนุษย์เงินเดือนนี้แหละ ที่จะต้องแบกรับเอาภาษีมาไว้นับว่ามากที่สุดถ้าคิดเทียบต่อ 1 บาทของรายได้ที่พวกเขาเหล่านั้นหามาได้ และก็คงจะปฏิเสธไม่ได้อีกเช่นกันว่า ความลักลั่นในระบบการจัดเก็บภาษีนี้

ก็เป็นต้นเหตุส่วนหนึ่งของการทุจริตคอร์รัปชันและการเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม

ความไม่เป็นธรรมในการแบกรับภาระภาษีอาจพิจารณาได้ในหลายมิติด้วยกัน เช่น อาชีพที่แตกต่างกัน สถานะความมั่งคั่งในสังคมที่แตกต่างกัน กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องมีความแตกต่างกัน ฯลฯ ความแตกต่างเหล่านี้ถูกทำให้เป็นเงื่อนไขที่ทำให้ภาระทางภาษีมีความแตกต่างกันด้วยระบบการจัดเก็บภาษีประเภทที่ให้การยกเว้นกับคนบางกลุ่ม อาชีพบางอาชีพ กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางกิจกรรม ซึ่งถ้าปล่อยไปเป็นระยะเวลาโดยไม่ได้มีการหยิบยกกลับมาพิจารณาให้

ถี่ถ้วน ก็จะมีผลเป็นการสร้างความเสียหายจากการบิดเบือนทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขาดประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรการผลิตของประเทศ และจะเป็นการบั่นทอนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ในที่สุด

กล่าวคือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจใดที่มีการจัดเก็บอัตราภาษีที่แท้จริง (Effective Tax Rate) ในอัตราที่ต่ำกว่า ซึ่งโดยปกติมักจะเกิดขึ้นจากการได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนทางด้านภาษี ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้มีความน่าสนใจในการดำเนินการมากกว่า หรืออีกนัยหนึ่งคือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นจะมีต้นทุนค่าเสียโอกาสที่สูงขึ้น ทรัพยากรการผลิตจึงถูกดึงดูดไปยัง

✓ กับเศรษฐกิจ

▶ สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ นิด้า

www.econ.nida.ac.th

santi_nida@yahoo.com

ภาคเศรษฐกิจที่มีภาระทางภาษีที่ต่ำกว่านี้มากเกินไปกว่าที่ควรจะเป็น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตในภาคเศรษฐกิจอื่นเพิ่มขึ้นจากการที่ต้องแข่งขันในตลาดปัจจัยการผลิตโดยการเพิ่มราคา หรือผลตอบแทนของปัจจัย ดังนั้น ความแตกต่างของภาระภาษีตามประเภทของกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นมิติแรกของความล้าหลังในการจัดเก็บภาษีอากร เพราะเท่ากับเป็นการส่งสัญญาณโดยภาครัฐว่า กิจกรรมที่มีภาระทางภาษีน้อยนั้น เป็นกิจกรรมที่รัฐพึงประสงค์อยากให้มี ให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิตก็จะถูกดึงดูด หรือผลักดันตามกลไกในระบบเศรษฐกิจให้เข้าไปสู่ภาคเศรษฐกิจนั้นๆ และภาคเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ความล้าหลังของภาระภาษีในมิตินี้จึงมีผลเสียหายไม่แตกต่างจากการเข้าไปแทรกแซงกลไกการทำงานของตลาดโดยภาครัฐ หรือไม่ต่างกับการอุดหนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางกิจกรรมโดยปริยาย (การให้การอุดหนุนในกิจกรรมที่มีภาระภาษีน้อยกว่านั่นเอง) ■